

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.10.2015, sp. zn. 26 Cdo 1351/2014, ECLI:CZ:NS:2015:26.CDO.1351.2014.1

Číslo: 65/2016

Právní věta: Právo správce podniku na odměnu podle § 2 odst. 2 vyhlášky č. 485/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) nevzniká na základě pouhého zjištění správce, že podnik neexistuje. Přiznání takové odměny předpokládá podání zprávy správce o ceně podniku a z ní plynoucí výsledek rozhodování soudu o (ne)účelnosti dražby podniku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.10.2015

Spisová značka: 26 Cdo 1351/2014

Číslo rozhodnutí: 65

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Prodej podniku, Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 2 odst. 2 předpisu č. 485/2000Sb.
§ 338n odst. 1 o. s. ř. ve znění do 31.12.2012
§ 338n odst. 2 o. s. ř. ve znění do 31.12.2012

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2013, sp. zn. 16 Co 465/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 19. 6. 2013, č. j. 13 E 241/2012-24, Obvodní soud pro Prahu 4 zastavil výkon rozhodnutí nařízený jeho usnesením ze dne 2. 5. 2012, č. j. 13 E 241/2012-6, prodejem podniku povinné (výrok I.), rozhodl o náhradě nákladů mezi účastníky řízení (výrok II.) a oprávněnému uložil povinnost zaplatit správci podniku Mgr. E. F., MBA, odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši 54 450 Kč (výrok III.). Soud prvního stupně vyšel ze skutečnosti, že povinná podnik neprovozuje (na adrese zapsané v obchodním rejstříku nesídlí, nevede účetnictví a nelze zjistit její majetek) a že čisté jmění podniku je nulové. Protože oprávněný měl a mohl předpokládat uvedený výsledek řízení, je povinen zaplatit správci podniku (dále také „dovolatel“) náhradu hotových výdajů a odměnu ve výši celkem 54 450 Kč, z toho odměnu v částce 45 000 Kč podle § 2 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 485/2000 Sb., o výši odměny správců podniku, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů, ve znění vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 329/2009 Sb. (dále

jen „vyhláška“).

2. K odvolání oprávněného Městský soud v Praze usnesením ze dne 26. 11. 2013, č. j. 16 Co 465/2013-58, výrok o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku změnil tak, že oprávněný je povinen nahradit dovolateli částku 446,40 Kč; náhradu nákladů odvolacího řízení oprávněnému nepřiznal. Podle názoru odvolacího soudu je nutno ustanovení § 2 odst. 2 vyhlášky vykládat v souvislosti s § 338n zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále vesměs „o. s. ř.“) tak, že upravuje odměnu správce pouze pro případ předlužení podniku. Jestliže správce podniku určí cenu věcí a jiných majetkových hodnot patřících podniku, zjistí výši peněžních prostředků v hotovosti a na uloženém účtu, ocení závazky patřící k podniku, výši peněžitých závazků patřících k podniku a cenu podniku se závěrem o jeho předluženosti, má při zastavení výkonu rozhodnutí (§ 338n odst. 6 o. s. ř.) právo na odměnu ve výši 45 000 Kč. Nemůže-li správce podniku svou odměnu odvodit od určené ceny podniku (§ 338n odst. 2 o. s. ř.) a nevykoná-li žádnou práci kromě zjištění, že podnik povinného neexistuje, a nelze jej proto ocenit, „nárok na jakoukoliv odměnu nemá“. Za tohoto stavu odvolací soud dovolateli přiznal náhradu hotových výdajů, které vynaložil za účelem zjištění, že podnik neexistuje.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Usnesení odvolacího soudu napadl správce podniku (povinné) dovoláním, v němž přípustnost vymezil tak, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky stanovení výše odměny správce podniku podle § 2 odst. 2 vyhlášky, která nebyla v rozhodování odvolacího soudu vyřešena (§ 237 o. s. ř.). Ustanovení § 2 odst. 2 vyhlášky odvolací soud nesprávně právně posoudil a vyložil, připustil-li široký výklad zcela jednoznačné normy a popřel-li smysl vyhlášky, která odměnu správce podniku kogentně stanovuje a stupňuje výši odměny podle složitosti věci. Názor odvolacího soudu degraduje práci správce podniku a současně „ignoruje...otázku explicitních nákladů, které správce v souvislosti se svou prací má, jako jsou náklady na provoz kanceláře a pojištění, které nemohou být postiženy náhradou hotových výdajů a které právě pro svou obtížnou vyčíslitelnost pro jednotlivý případ jsou zahrnuty v odměně správce“. Účelem novely vyhlášky (č. 329/2009 Sb.) bylo odstranění zjevné nedostatečnosti předchozí úpravy založením práva správce podniku na minimální výši odměny pro případ, kdy cenu podniku nebylo možno zjistit. Dovolatel z uvedených důvodů navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

4. Oprávněný ve svém vyjádření k dovolání uvedl, že v daném vykonávacím řízení vůbec nedošlo ani k ocenění podniku. Jestliže komentář k příslušné procesní úpravě (§ 338zo a § 338n o. s. ř. – Občanský soudní řád, Drápal/Bureš a kol., Nakladatelství C. H. Beck, Velké komentáře. 1. vydání 2009, II. díl, strana 2657) zmiňuje, že správci podniku nenáleží odměna, vyplývá-li z usnesení o ceně podniku nemajetnost povinného, pak tím spíše nemůže být správci podniku přiznána odměna v té fázi řízení, ve které vůbec nebylo přistoupeno k ocenění podniku, ale pouze k prvotnímu prověřování majetkových poměrů podniku povinného. Navrhl, aby dovolání bylo odmítnuto, případně zamítnuto.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. část první, čl. II., bod 7 přechodných ustanovení zákona č. 404/2012 Sb. a část první, čl. II., bod 2 přechodných ustanovení zákona č. 293/2013 Sb.) bez nařízení ústního jednání (viz § 243a odst. 1 věta první, o. s. ř.).

6. Dovolání bylo podáno včas, subjektem k tomu legitimovaným – správcem podniku povinné, jehož

práv se napadený výrok týká (§ 338i a násl. o. s. ř.), proti rozhodnutí odvolacího soudu, kterým bylo pravomocně skončeno odvolací řízení (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), a je přípustné (§ 237 o. s. ř.), neboť odvolacím soudem řešená otázka odměny správce podniku za situace, kdy správce nepodal zprávu o ceně podniku z důvodu, že podnik neexistuje, doposud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Dovolání však není opodstatněné.

IV. Důvodnost dovolání

7. Jelikož vady podle § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jež by řízení činily zmatečným, ani jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k nimž je dovolací soud za splněního předpokladu přípustnosti dovolání povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá, o. s. ř.), v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první, o. s. ř.), je předmětem dovolacího přezkumu závěr odvolacího soudu, že správci podniku nenáleží odměna, jestliže podnik neexistuje (a nebyl proto oceněn).

8. Projednávanou věc je třeba posuzovat – s ohledem na to, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí byl podán 2. 2. 2012 – podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012 (srov. čl. II., bod 1 přechodných ustanovení zákona č. 396/2012 Sb. – dále jen „o. s. ř.“).

9. Podle § 2 odst. 1 věty první vyhlášky je základem pro určení odměny správce podniku zjištěná cena podniku (§ 338n odst. 2 zákona /pozn. dovolacího soudu: míněno o. s. ř./).

10. Podle § 2 odst. 2 vyhlášky, nebyla-li soudem určena zjištěná cena podniku podle § 338n odst. 1 a 2 zákona, činí odměna správce podniku 45 000 Kč.

11. Podle § 338i odst. 4 o. s. ř. má správce nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů.

12. Podle § 338n odst. 1 o. s. ř. soud podle obsahu zprávy správce o ceně podniku, popřípadě zjištění podle § 338m odst. 5 určí a) cenu věcí, práv a jiných majetkových hodnot patřících k podniku, b) výši peněžních prostředků v hotovosti a uložených na účtu u peněžního ústavu v měně České republiky, patřících k podniku, c) cenu všech závazků patřících k podniku, d) výši peněžitých závazků patřících k podniku, e) zjištěnou cenu podniku.

13. Podle § 338m odst. 5 o. s. ř. soud může správci podniku uložit, aby zprávu doplnil nebo aby podal soudu potřebná vysvětlení. K objasnění rozhodných skutečností může též provést potřebná šetření.

14. Z citované právní úpravy plyne, že základem pro určení odměny správce je zjištěná cena podniku (§ 338n odst. 1, odst. 2 o. s. ř.). Nezbytným předpokladem pro soudní určení zjištěné ceny podniku je vyhotovení zprávy správce o ceně podniku (§ 338m odst. 1 o. s. ř.), která musí splňovat zákonem předepsané či soudem stanovené obsahové náležitosti (viz § 338m odst. 3 o. s. ř.). Teprve podle obsahu uvedené zprávy může soud zvažovat další účelný postup ve výkonu rozhodnutí, tj. zda podnik bude prodán v dražbě (určení zjištěné ceny podniku je k tomu prvním krokem) či zda výkon rozhodnutí má být zastaven. Pro zastavení výkonu rozhodnutí musí být soudem zjištěno, a to zásadně podle obsahu zprávy správce o ceně podniku, že cena věcí, práv a jiných majetkových hodnot patřících k podniku spolu peněžními prostředky (§ 338n odst. 1 písm. b/ o. s. ř.) nepřesahuje výši splatných peněžitých závazků patřících k podniku, pohledávek oprávněného a těch, kdo do řízení přistoupili jako další oprávnění, které nepatří k podniku, a předpokládané náklady výkonu rozhodnutí, odměnu správce a náhradu jeho hotových výdajů, případně že ji přesahuje jen nepatrně (viz § 338n odst. 6 o. s. ř.), tedy jinak řečeno, že podnik je předlužen. Právě pro tento případ

vyhláška v § 2 odst. 2 stanoví, že odměna správce podniku činí 45 000 Kč; gramatickým a logickým výkladem uvedeného ustanovení je zároveň nutno dospět k závěru, že přiznání této paušální odměny předpokládá podání zprávy o ceně podniku a z ní plynoucí výsledek rozhodování soudu o (ne)účelnosti dražby podniku. Na základě pouhého zjištění, že podnik neexistuje, právo dovolatele na uvedenou odměnu nevzniklo, a napadené usnesení odvolacího soudu je proto správné.

15. Dovolatelem namítaná otázka „explicitních nákladů“ správce podniku není „ignorována“ v důsledku toho, že správci byla odvolacím soudem přiznána náhrada hotových výdajů.

16. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud dovolání správce podniku zamítl podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř.